

Vägledning för nätförstärkningslån

Innehåll

1	Definitioner	5
2	Om övergångslösningen med lån till nät-företag för nätförstärkningar	6
3	Processbeskrivning för elnätsföretag som avser ansöka om nätförstärkningslån	7
4	Ansökningsförfarande.....	8
	4.1 <i>Ansökan</i>	8
	4.2 <i>Komplettering av ansökan</i>	11
5	Urvalsprocess	11
	5.1 <i>Kriterier</i>	11
	5.2 <i>Rangordning och val av projekt</i>	11
	5.3 <i>Samhällsekonomisk effektivitet</i>	12
	5.3.1 <i>Energieffektivitet</i>	12
	5.3.2 <i>Geografisk placering</i>	12
	5.3.3 <i>Risk</i>	12
6	Beslut om nätförstärkningslån	13
7	Låneavtal och utbetalning av lån.....	13
8	Tillsynsperiod	14
9	Återbetalning.....	14

10 Offentliggörande 15

11 Utlysning av ny ansökningsperiod 15

Bilagor

Bilaga 1 Underlag för ansökan

Bilaga 2 Ansökningsblankett

Bilaga 3 Låneavtal

1 Definitioner

I vägledningen avses med:

- > *anläggning*: elproduktionsanläggning med en eller flera produktionsenheter bakom samma mätpunkt.
- > *anslutningsledning*: en ledning som förbinder elproduktionsanläggningens uppsamlingsnät med elnätet och som inte är planerad att nyttjas av en annan part.
- > *förnybar el*: elektricitet som produceras av biobränsle, geotermisk energi, solenergi, vattenkraft, vindkraft eller vågenergi.
- > *elnätsföretag*: den som bedriver nätverksamhet enligt ellagen (1997:857).
- > *nätförstärkning*: en ökning av elnätets kapacitet för att göra det möjligt att ansluta anläggningar.
- > *nätförstärkningslån*: lån som Svenska kraftnät ger enligt förordning SFS 2015:213 till ett elnätsföretag för att finansiera en nätförstärkning som syftar till att anläggningar för produktion av förnybar el ansluts till elnätet.
- > *planerad anläggning*: anläggning för produktion av förnybar el som planeras att bli ansluten till elnätet.
- > *uppsamlingsnät*: produktionsanläggningens interna nät för att samla upp produktion från flera generatorer. Ett exempel på uppsamlingsnät är vindkraftparkers interna nät som omfattas av förordning (2007:215) om undantag från kravet på nätkoncession enligt ellagen (1997:857).

2 Om övergångslösningen med lån till nät-företag för nätförstärkningar

Regeringen har i förordningen om lån till elnätsföretag för att underlätta anslutning av förnybar elproduktion, SFS 2015:213, beslutat att införa nätförstärkningslån. Detta är en övergångslösning som ska underlätta nätanslutning av produktionsanläggningar av förnybar el.

Enligt ellagen 4 kap. 9 a § ska anslutningsavgiften för en anläggning utformas så att nätkoncessionshavarens skäligen kostnader för anslutningen täcks. I vissa fall kan en ny nätanslutning innebära att förstärkningar i elnätet behövs. Den anläggningsinnehavare som vill ansluta sig till elnätet riskerar därmed att själv få bekosta de totala kostnader som anslutningen medför. Detta gäller särskilt om anläggningen är belägen på en plats där tillgång till elnät helt saknas. Nätförstärkningar får oftast en högre kapacitet än vad som initialt efterfrågas. Därmed kan en situation uppstå där den första anläggningen får bekosta en nätförstärkning som efterföljande anläggningar kan nyttja till en lägre anslutningsavgift.

Enligt 4 kap. 9 b § ellagen ska kostnader för en förstärkning av elnätet, som finansieras via nätförstärkningslån, fördelas mellan anslutande anläggningar i förhållande till den andel av nätförstärkningens kapacitet som anläggningen tar i anspråk.

Övergångslösningen möjliggör en s.k. förtida delning av den kundspecifika delen av nätförstärkningskostnaden för storskaliga produktionsanläggningar av nationell betydelse för förnybar el. Övergångslösningen innebär också att sådana kundspecifika kostnader för nätförstärkningar som ska belasta ännu icke anslutna anläggningar kan täckas av Svenska kraftnät, genom lån till elnätsföretag. Därmed bär staten genom Svenska kraftnät den ekonomiska risken för den del av nätförstärkningen som ej utnyttjas i inledningskedet.

Lånen löper på till dess att hela nätförstärkningens kapacitet är utnyttjad eller till en tidpunkt då Svenska kraftnät väljer att avsluta lånen, maximalt 40 år.

Lånet återbetalas endast i den utsträckning som en nätförstärkning har tagits i anspråk. Därmed styrs återbetalningen helt av i vilken takt anslutning av anläggningar sker och hur stor andel av nätförstärkningens kapacitet som därmed tas i anspråk.

Låntagaren kan säga upp låneavtalet och därmed omedelbart återbetala återstående utbetalt lånebelopp.

I Figur 1 visas ett processschema för övergångslösningen. Processen inleds med att en ansökningsperiod för lån utlyses. Efter sista ansökningsdag sker en urvalsprocess där de nätförstärkningsområden som ansökt om lån rangordnas. Utifrån rangordningen och tillgängliga medel tas beslut som fastställer om ett elnätsföretag beviljas lån eller ej. Låneavtal tecknas därefter med elnätsföretagen i de utvalda nätförstärkningsområdena. Därefter påbörjas en tillsynsperiod. En ny utlysning görs när det finns förutsättningar för en sådan.

Regeringens ambition är att ersätta övergångslösningen med en långsiktig marknadslösning där staten inte behöver ta en finansiell risk.

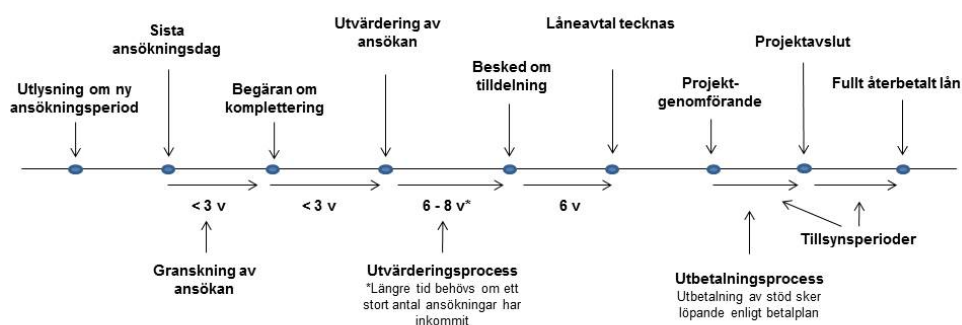
Figur 1 Process för nätförstärkningslån till elnätsföretag för att underlätta anslutning av produktion av förnybar el.

3 Processbeskrivning för elnätsföretag som avser ansöka om nätförstärkningslån

Elnätsföretag med anslutningsansökningar för förnybar elproduktion och där kravbildden i förordning SFS 2015:213 förväntas bli uppfylld, kan komma ifråga för nätförstärkningslån. I Figur 2 visas schematiskt hur processen för ansökan om lån går till. I

kapitel 4 till 9 nedan, beskrivs processen från ansökan av lån till dess lånet är återbetalt. Processbeskrivningen riktar sig till elnätsföretag som avser ansöka om nätförstärkningslån. Varje avsnitt svarar mot steg i processschemat som visas i Figur 2. I varje avsnitt finns hänvisning till exempelvis ansökningsblankett och underlag som hör till den del av processen som avsnittet beskriver.

Tiderna i processschemat anges i antal arbetsveckor och beskriver ungefär hur lång tid varje del i processen tar. Notera att detta är uppskattade tider som kan komma att ändras under processens gång.

Figur 2 Process för ansökan om lån för potentiella nätförstärkningsområden inklusive efterföljande tillsyn.

4 Ansökningsförfarande

4.1 Ansökan

Ansökan kan göras från och med utlysningstillfället och ska senast sista angiven ansökningsdag ha inkommit till Svenska kraftnäts registratur. Ansökan skickas in elektroniskt till registrator@svk.se eller via post till Svenska kraftnäts registratur.

Svenska kraftnät
 Box 1200
 172 24 Sundbyberg

Ansökan ska vara egenhändigt undertecknad av sökanden och om den ges in elektroniskt ska den vara undertecknad med en elektronisk signatur. Ansökan och kompletterande handlingar i ärendet märks genom att skriva följande text i ämnesfältet/på kuvertet:

Ansökan om Nätförstärkningslån 2022, <projektnamn>, <företagsnamn>

Ett underlag för ansökan har upprättats och återfinns som bilaga 1. Underlaget beskriver detaljerat vad som ska ingå i ansökan. Ansökan ska göras genom att fylla i ansökningsblankett, se bilaga 2.

För att ansökan ska kunna accepteras måste samtliga underlag i ansökan vara bifogade. Underlaget omfattar i huvudsak:

- > En kortfattad beskrivning av sökt nätförstärkningsområde. Beskrivningen ska även innefatta en geografisk karta över området med GPS-koordinater på produktionsanläggningarnas anslutningspunkter. I kartan ska samtliga nätdelar som omfattas av ansökan om lån ingå med klar indelning i vad som är planerat nät och vad som är befintligt nät som behöver uppgraderas. I kartan ska samtliga produktionsanläggningar som omfattas av ansökan om lån ingå. Om lånet gäller ett befintligt nät ska även en karta över nuvarande nät bifogas. För att ansökan ska vara giltig ska information om produktionsanläggningar fyllas i och lämnas i ansökans underlag 3. Där anslutningsavtal mellan nätägaren och produktionsanläggningensägaren finns upprättade ska dessa bifogas. Nätförstärkningens totala kapacitet måste anges i MW. Innan utbetalning av lån kan ske ska minst 30 % av förstärkningens totala kapacitet vara säkrad genom anslutningsavtal mellan producent och nätägaren. I ansökan skall det även framgå att minst två produktionsanläggningar om minst 100 MW med olika ägare och utan koppling till DSO ska vara planerade och genomgått samråd enligt miljöbalken varav minst en ska ha skrivit anslutningsavtal.
- > Nätägaren ska rapportera samtliga nätförstärkningar som omfattas av ansökan. Nätägaren ska rapportera in den lediga kapacitet som finns utan nätförstärkning samt den kapacitet som finns efter nätförstärkning. En sammanställning av åtgärderna ska finnas med som lista i underlag 4. Nätförstärkningarna ska även framgå av kartan enligt underlag 8. För att ansökan skall anses vara komplett ska en nätutredning bifogas. Nätutredningen får utformas enligt sökandes mall men följande måste tydligt redovisas:
 - Nätschema med överföringskapaciteter och anslutande produktionsanläggningar angivna

- Nätschema med lastflyt innan inlagda produktionsanläggningar (vid befintligt nät)
 - Nätschema med lastflyt efter inlagda produktionsanläggningar
 - Total produktion (MW) som kan anslutas till befintligt nät
 - Total produktion (MW) som kan anslutas efter berörda nätförstärkningar
- > I utredningen måste det vara klart och tydligt vad som ingår i området för lån och vad som inte ingår. I nätutredningen ska även en övergripande tidplan finnas där drifttagning för etapperna och produktionsanläggningarna ska specificeras.
- > Samtliga kostnader för de nätförstärkningar som innefattas i lånet ska specificeras i ansökans underlag 4. De angivna kostnaderna ligger till grund för bedömning av lånets storlek. Dock kommer utbetalad lånesumma inte att kunna omfatta mer än verkligt upparbetad kostnad.
- > Övriga kostnader som t.ex. drift- och underhållskostnader ska inte anges. Investeringkostnaderna för själva produktionsanläggningarna inklusive deras enskilda anslutningsledning och uppsamlingsnät omfattas inte av nätförstärkningslånet och ska inte tas med i ansökan. Med den enskilda produktionsanläggningens anslutningsledning avses en ledning som inte är planerad att utnyttjas av någon annan part.
- > Observera att lån ej får lämnas för att finansiera en nätförstärkning som redan är påbörjad eller om det redan finns en ledig kapacitet om minst 20 MW.
- > Nätägaren ska specificera hur stor del av den totala kostnaden som är finansierad via redan upprättade anslutningsavtal med produktionsanläggningsägarna.
- > För att Svenska kraftnät ska kunna göra en rimlig bedömning när lånet betalas ut samt när lånet återbetalas ska en betalningsplan mellan elnätsföretag och entreprenör samt mellan anläggningsägare och elnätsföretag bifogas (Utbetalningsplan).

Sökande kan ange önskemål om sekretessnivå för ansökans olika delar.

Om ansökan omfattar stamnätsanslutning måste anslutande effekt uppgå till minst 100 MW för anslutning till 220 kV och minst 300 MW för anslutning till 400 kV. En mer fyllig beskrivning av Svenska kraftnäts kravbild för anslutning till stamnätet framgår av vägledningen för anslutning till stamnätet

<https://www.svk.se/aktorsportalen/systemdrift-elmarknad/anslut-till-transmissionsnatet/>

Om nätförstärkningen omfattar en stamnätsanslutning kommer Svenska kraftnäts handläggningstider för utredning och upprättande av anslutningsavtal att påverka tidpunkten för när lånet kan utbetalas.

I samband med ansökan skall nätägaren upplysa innehavarna av produktionsanläggningarna att förändrade ägarförhållanden av produktionsanläggningarna kan utgöra grund för att ompröva utvärdering och eventuell tilldelning av nätförstärkningslån.

4.2 Komplettering av ansökan

För att ansökan ska behandlas måste samtliga underlag i ansökan var bifogade. Trots detta kan komplettering av ansökan bli nödvändig. Detta kan t.ex. uppkomma när Svenska kraftnät måste ha ökad detaljinformation för att kunna handlägga ansökan. Eventuell komplettering av ansökan ska normalt vara Svenska kraftnät tillhanda senast tre veckor efter att Svenska kraftnät skickat ut en begäran om komplettering.

5 Urvalsprocess

5.1 Kriterier

För att möjliggöra utbetalningar av nätförstärkningslån ska kriterierna i förordning SFS 2015:213 vara uppfyllda. De ansökningar som inte har förutsättningar för att uppfylla samtliga kriterier beaktas inte i urvalsprocessen. Vad gäller anslutningsavtal med produktionsanläggningar och eventuellt andra elnätsföretag, så är det önskvärt att dessa finns upprättade vid ansökningstillfället. Ingångna anslutningsavtal är dock ett krav för att möjliggöra utbetalning av lån.

5.2 Rangordning och val av projekt

Fullständiga ansökningar som har förutsättningar att uppfylla samtliga kriterier enligt föregående avsnitt utvärderas mot varandra och rangordnas. Principen för utvärderingen beskrivs övergripande nedan.

Utvärderingen förutsätter att det finns flera nätförstärkningsområden som ska jämföras med varandra och därmed rangordnas för att fördela lån till de mest effektiva utbyggnaderna. Om det tillgängliga låneutrymmet räcker till att stödja alla kvalificerade ansökningar i en utvärderingsomgång så ska alla erbjudas lån.

Nätförstärkningsområden utvärderas efter nedanstående värderingsparametrar.

5.3 Samhällsekonomisk effektivitet

5.3.1 Energieffektivitet

Den samhällsekonomiska effektiviteten uttrycks som ett nyckeltal baserat på den årliga energiproduktionen från de produktionsanläggningar som ingår i nätförstärkningsområdet och investeringskostnaden för nätförstärkning.

Den årliga energiproduktionen beräknas schabloniserat för vindkraft utifrån medelvinden på den geografiska platsen för respektive produktionsanläggning som ingår i nätförstärkningsområdet och anläggningens nominella effekt. Beräkningen utgår från de metoder som tagits fram av Energimyndigheten. Utnyttjningstid och årsenergiproduktion för andra produktionsslag beräknas vid behov. Ingen hänsyn tas till att olika energislag har olika livslängd, utifrån antagandet om att alla produktionsenheter förväntas förnyas oavsett teknisk livslängd.

Investeringskostnaden för nätförstärkning ska anges i ansökan om nätförstärkningslån och avser den totala investeringskostnaden för att uppnå den i ansökan angivna nätkapaciteten.

5.3.2 Geografisk placering

Samhällsekonomiskt är det att föredra placeringar av tillkommande elproduktion i södra Sverige jämfört med i norra. Produktionsanläggningens nätnytta ingår därför i utvärderingen. Det är två parametrar som i huvudsak påverkas, dels påverkan på elektriska förluster, dels behov av ytterligare nätförstärkningar i stamnätet till följd av ökat överföringsbehov.

5.3.3 Risk

Bedömning av risk ses i dagsläget som en alternativskiljande parameter som används då flera nätförstärkningsområden har närliggande bedömningar i de andra utvärderingsparametrarna. En riskbedömning för nätförstärkningsområdena innehåller bland annat följande bedömningar:

- > Hur stor andel av nätförstärkningens kapacitet som inte tagits i anspråk genom avtal om anslutning. Detta är en indikator på den risk som finns i området. En låg andel anspråkstagen effekt tolkas som en större risk där större delar av lånet riskerar att inte betalas tillbaka. Storleken på det lån som ska betalas ut kan också vägas in.
- > Nätförstärkningsområden där etableringen av förnybar produktion sker under en längre tid innebär att oförutsedda händelser kan inträffa och etablering av förny-

bara produktionsanläggningar inte sker i den takt som antagits. Detta kan medföra att lånet inte återbetalas i sin helhet. Dessa områden anses ha en högre risk än områden med en mer tidsmässigt sammanhållen etablering. Samtidigt riskerar alltför snäva eller orealistiska planer att leda till förseningar och andra problem.

- > Även områden där den planerade nätförstärkningen beräknas ta lång tid att genomföra har högre risk än områden med nära förestående förstärkningar.

Utöver ovan nämnda risker kan Svenska kraftnät väga in andra risker och bedömningar baserade på Svenska kraftnäts kunskap om de aktuella områdena och dess ingående projekt.

6 Beslut om nätförstärkningslån

Beslut om bifall eller avslag på ansökan meddelas sökanden snarast efter det att beslut tagits. Vid bifall av ansökan ska ett låneavtal tecknas inom sex veckor från och med att beslut om nätförstärkningslån har meddelats.

Innan beslut om nätförstärkningslån kan meddelas kan kreditprövning komma att utföras.

7 Låneavtal och utbetalning av lån

Låneavtalet garanterar lån från Svenska kraftnät för de aktuella nätförstärkningarna upp till det belopp elnätsföretaget har beviljats lån för och förbinder elnätsföretaget att följa lånevillkoren. En utbetalningsplan för lånet ska finnas, där utbetalningar av lånet regleras via skuldebrev allteftersom elnätsföretagets kostnader uppstår. En mall för ett typiskt låneavtal återfinns i bilaga 3. Årlig ränta utgår på lånet och betalas kvartalsvis. Räntesatsen bestäms med utgångspunkt i den genomsnittliga kostnaden för lån i nätverksamhet i Sverige enligt följande:

- Historiska räntesatser för de svenska elnätsföretagen kan uppskattas baserat på, av Energimarknadsinspektionen, årligt presenterat material avseende räntekostnader och belåning.
- Statslåneräntan, som avspeglar den riskfria långa marknadsräntan, tillämpas som referensränta.

- Ett femårigt medelvärde för skillnaden mellan historisk ränta för låneverksamhet och motsvarande statslåneränta (årligt genomsnitt) beräknas, nedan benämnt ”räntedelta”.
- I slutet av varje år fastslås räntedeltat för det kommande året, baserat på Energimarknadsinspektionens uppdaterade räntekostnadsdata för elnätsföretagen.
- Räntan fastställs och faktureras kvartalsvis. Räntan fastställs baserat på räntedeltat och den sista fastställda statslåneräntan i föregående kvartal. (Statslåneräntan fastställs av Riksgälden varje torsdag.)

I låneavtalet anges även på vilka grunder Svenska kraftnät kan återkalla lånet och häva avtalet.

Utbetalning av lånet kan ske först när förordningens kravbild är uppfylld. Detta medför att en anseelig tid kan förflyta mellan tidpunkten för tecknande av låneavtal och tidpunkten för första utbetalning av lånet. Skäl till att ompröva ingånget låneavtal kan föreligga om omfattningen och/eller tidplanen för nätförstärkningen förändras på ett sådant sätt att låneansökan ej kan anses motsvara den uppkomna situationen.

Det kan bli aktuellt med förnyad kreditprövning innan utbetalning av lån kan påbörjas. Utbetalt lånebelopp kan aldrig överstiga faktisk investeringskostnad.

8 Tillsynsperiod

Svenska kraftnät kommer att utöva tillsyn hos låntagare för att kontrollera att villkoren för lånet följs. Tillsynsperioden inleds då elnätsföretaget och Svenska kraftnät ingått ett låneavtal. Låntagaren är skyldig att lämna de uppgifter Svenska kraftnät efterfrågar.

9 Återbetalning

Lånet ska återbetalas successivt allteftersom de anslutande nätkunderna betalar sin anslutningsavgift eller när kapacitet på annat sätt tas i anspråk. Återbetalningen ska ske månadsvis. När nätförstärkningens totala kapacitet är fylld ska summan av återbetalningarna uppgå till lånebeloppets storlek, exklusive ränta och administrativa kostnader.

Samtliga framtida anslutningar som medför in- och/eller uttagsabonnemang, och som påverkar effektflödet på nätförstärkningen, anses utnyttja motsvarande procentandel av förstärkningen, oavsett effektriktning. Sådan anslutning föranleder återbetalning av motsvarande låneandel.

Framtida nätutbyggnad som sänker fysiskt effektflöde på nätförstärkningen kan inte tillgodoräknas såsom sänkt procentandel av utnyttjad kapacitet. Nätutbyggnad som höjer fysiskt flöde på nätförstärkningen får ej genomföras utan föregående godkännande från Svenska kraftnät. Vid sådant fall ska återbetalning motsvarande ianspråktagen kapacitet för en ansluten produktionsanläggning ske.

10 Offentliggörande

Då nätförstärkningslånen utgörs av enligt Europeiska kommissionen godkänt statsstöd ska mottagare av statsstödet offentliggöras¹. Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Tillväxtanalys, administrerar den transparensdatabas där mottagare presenteras i de fall besluten överstiger 500 000 euro generellt. Offentliggörande sker löpande inom 6 månader från beslut om stöd.

11 Utlysning av ny ansökningsperiod

Utlysning av en ny ansökningsperiod sker genom information på Svenska kraftnäts hemsida samt informationsutskick till branschen.

Utlysning av en ny ansökningsperiod kan ske om sammanlagda lånutbetalningar inte har uppgått till Svenska kraftnäts lånetak om 700 miljoner kronor. Om lånetaket har uppnåtts måste minst en av de tidigare aktuella nätförstärkningarna ha tagits i anspråk till 70 % genom avtal om anslutning av anläggningar till ett nätförstärkningsområde för att en ny utlysning ska kunna ske. Lånetaket får aldrig överskridas.

Svenska kraftnät äger rätten att besluta om och när en ny utlysning ska ske.

¹ Enligt 12§ i Lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler